

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska försvarsfonden

[COM(2018) 476 final]

(2019/C 110/15)

Föredragande: **Aurel Laurențiu PLOSCEANU**Medföredragande: **Eric BRUNE**

Remiss	Europaparlamentet, 2.7.2018 Rådet, 4.7.2018
Beslut av kommitténs presidium	10.7.2018
Rättslig grund	Artiklarna 175.3 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarigt organ	Rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI)
Antagande av CCMI	22.11.2018
Antagande vid plenarsessionen	12.12.2018
Plenarsession nr	539
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	200/1/6

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK anser att EU:s globala strategi och genomförandeplanen för säkerhet och försvar måste genomföras på ett konsekvent sätt och i överensstämmelse med bestämmelserna i EU:s och Natos gemensamma förklaring från juli 2016 och FN:s princip om kollektiv säkerhet.

1.2 Sedan 2017 har EESK förespråkat inrättandet av en europeisk försvarsunion och stöttat den europeiska försvarshandlingsplanen, inbegripet inrättandet av en gemensam europeisk försvarsfond. Vi anser att en sådan förstärkning av det europeiska försvaret inte har till syfte att försvaga utan snarare att stärka Nato och de transatlantiska förbindelserna.

1.3 EESK ger sitt fulla stöd till det förslag till förordning om inrättande av Europeiska försvarsfonden under den fleråriga budgetramen 2021–2027 som kommissionen offentliggjorde den 13 juni 2018.

1.4 EESK efterlyser betydande kvalitativa framsteg i det europeiska försvarssamarbetet. Det begränsade försvarssamarbetet mellan medlemsstaterna leder till överlappningar och en mycket splittrad försvarsindustri. Bristen på marknadsintegrering på efterfrågesidan stimulerar inte gränsöverskridande samarbete mellan företagen och ytterligare integrering av industrin. Detta ger upphov till en ineffektiv resursfördelning, överlappande industriell kapacitet, tekniska brister och färre nya program, särskilt samarbetsprogram.

1.5 EESK stöder målet om strategiskt oberoende, med utveckling av central teknik på kritiska områden samt strategisk kapacitet. Detta mål är nära kopplat till behovet av sund bedömning och samordning för att se till att dessa tekniker kan hanteras, bibehållas och framställas på europeisk nivå så att EU vid behov kan fatta beslut och agera oberoende.

1.6 EESK anser att en nödvändig förutsättning för utveckling av en gemensam försvarskapacitet är att man stärker EU:s försvarsindustriella och försvarstekniska bas.

1.7 EESK betonar att EU behöver arbeta för att bibehålla, förnya och utveckla en högt kvalificerad arbetskraft och för att säkerställa att det finns arbetstagare med den kompetens som krävs.

- 1.8 EESK föreslår att EU gör ytterligare ansträngningar för att harmonisera exportreglerna i unionen.
- 1.9 EESK stöder fullt ut särskild uppmärksamhet ägnas åt små och medelstora företag och nystartade företag, bland annat på området forskning och utveckling för försvarsändamål.
- 1.10 EESK anser att EU:s budget till stöd för försvarsverksamhet inte bör ersätta den nationella försvarsbudgeten utan främja och påskynda ett större och bättre försvarssamarbete. På samma sätt bör EU:s budget för forskning på försvarsområdet inte ha företräde framför civil forskning inom andra områden. Även om beslut om försvarsinvesteringar och försvarsutvecklingsprogram förblir medlemsstaternas ansvar kan Europeiska försvarsfonden ge mervärde på EU-nivå genom att stimulera gemensam forskning om och utveckling av produkter och teknik på försvarsområdet.
- 1.11 EESK anser bestämt att en mer harmoniserad och rationaliserad europeisk försvarspolitik skulle kunna skapa effektivitetsvinster genom en utökning av den europeiska försvarsindustriella och försvarstekniska basens marknadsandel och genom en bättre fördelning av produkterna mellan stater, regioner och företag.
- 1.12 Europeiska försvarsfonden kommer bara att vara till nytta om den stöder verksamhet som verkligen betyder något. Dess arbetsprogram bör därför fastställas på grundval av en robust planeringsprocess för det europeiska försvaret där man identifierar de viktigaste kapacitetsprioriteringarna för Europa.
- 1.13 EESK stöder en samarbetspolitik som främjar involvering av små och medelstora företag samt länder som inte undertecknat avsiktsförklaringen, utan att för den skull glömma de färdigheter som de kan bidra med till den försvarsindustriella och försvarstekniska basen.
- 1.14 EESK stöder förslaget om att begränsa medel från de europeiska fonderna om europeiska företag kontrolleras av samma enhet, och om att kräva garantier om ett tredjeland deltar i utvecklingen med stöd från Europeiska försvarsfonden.
- 1.15 EESK stöder tanken om att europeiska fonder ska förvaltas av Europeiska kommissionen, men anser att Europeiska försvarsbyrån med fördel skulle kunna delta i fastställandet av behov av försvarsutrustning och i Organisationen för gemensamt försvarsmaterielsamarbete (Occar), samtidigt som man drar lärdom av vad som inte alltid varit goda erfarenheter. Dessutom kan byrån delta i förvaltningen av program, eftersom överlappande färdigheter på detta område skulle kunna göra systemet mindre effektivt.
- 1.16 EESK stöder tanken om att forskning och utveckling måste kontrolleras av en etikkommitté. Etiska villkor måste tydligt anges och bedömas redan vid utvärderingen av förslaget för att säkerställa rättslig säkerhet och tydlighet.
- 1.17 EESK oroas över det framtida samarbetet med Storbritannien efter brexit och förespråkar stark säkerhet och ett starkt försvar som innefattar medverkan av Storbritannien i Europeiska försvarsfonden.
- 1.18 EESK anser att vår åldrande kontinent känner sig hotad, och man har en tendens att skylla på och blanda ihop problem som terrorism och migrationsströmmar, samtidigt som solidariteten både inom och mellan medlemsstaterna brister. Detta leder till ett uppsving för nationalism och auktoritära regimer runt om i hela EU, vilket sätter press på vår demokrati. Även om Europeiska försvarsfonden är ett mycket intressant industripolitiskt verktyg kommer vi ändå att behöva reflektera vidare över Europas försvarspolitik.

2. Presentation av förslaget

2.1 Det geopolitiska sammanhanget har blivit instabilt under det senaste årtiondet, och EU konfronteras med en komplicerad och svårhanterlig situation där nya hot, t.ex. hybridhot och it-attacker, växer fram, samtidigt som de mer traditionella utmaningarna är på väg tillbaka.

2.2 I sin gemensamma förklaring av den 25 mars 2017 i Rom angav ledarna för 27 medlemsstater samt Europeiska rådet, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen att unionen kommer att stärka sin gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och verka för en konkurrenskraftigare och mer integrerad försvarsindustri.

2.3 Det europeiska försvaret står inför stora problem med marknadsineffektivitet knutna till outnyttjade stordriftsfördelar (fragmentering av nationella marknader med en enda köpare) och överlappning mellan resurser på EU-nivå.

2.4 Efterfrågan kommer nästan uteslutande från medlemsstaterna, men deras försvarsbudgetar, särskilt för forskning och utveckling (FoU), har skurits ned kraftigt under de senaste tio åren.

2.5 Under 2015 upphandlades bara 16 % av försvarsutrustningen med gemensam EU-upphandling, långt ifrån det gemensamma riktmärke på 35 % som man enades om inom Europeiska försvarsbyrån.

2.6 Försvarssektorn präglas av stark fragmentering längs de nationella gränserna, med stor överlappning och därav följande ineffektivitet, eftersom man misslyckas med att skapa stordriftsfördelar och utnyttja redan tillgänglig kunskap.

2.7 Den nuvarande situationen är inte hållbar, och utvecklingen av nästa generations större försvarssystem ligger i allt högre grad bortom räckhåll för enskilda medlemsstater.

2.8 Bristen på samverkan mellan medlemsstaterna försvagar ytterligare EU-försvarsindustrins förmåga att upprätthålla den industriella och tekniska kapacitet som krävs för att skydda EU:s strategiska oberoende och uppfylla de nuvarande och framtida säkerhetsbehoven.

2.9 Den 7 juni 2017 antog kommissionen ett meddelande om lansering av Europeiska försvarsfonden som består av en forskningsdel och en kapacitetsdel. Meddelandet åtföljdes av ett lagstiftningsförslag om en förordning om inrättande av ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram inom kapacitetsdelen.

2.10 Förslaget till förordning om inrättande av Europeiska försvarsfonden inom den fleråriga budgetramen 2021–2027 offentliggjordes av kommissionen den 13 juni 2018.

2.11 Europeiska försvarsfonden är tänkt att vara ett instrument som främjar konkurrenskraft och innovation hos EU:s försvarsindustriella och försvarstekniska bas och som därigenom bidrar till EU:s strategiska oberoende. Instrumentet har utformats för att få igång samverkansprogram som inte hade förverkligats utan bidrag från EU och för att ge nödvändiga incitament till att lyfta samverkansnivån i varje skede av industricykeln.

2.12 Samverkansprojekt med betydande gränsöverskridande deltagande av små och medelstora företag kommer särskilt att uppmuntras. Det kommer att säkerställas att fonden förblir öppen för stödmottagare från alla medlemsstater, oberoende av deras storlek och geografiska läge.

2.13 I förslaget föreskrivs den 1 januari 2021 som datum för ikraftträdande och det läggs fram för en union med 27 medlemsstater.

2.14 Försvarsforskning omfattas av tillämpningsområdet för ramprogrammet för forskning och innovation (*Horisont Europa*), men de motsvarande särskilda bestämmelserna för försvarsforskning, t.ex. mål, regler för deltagande och genomförandemekanismer, fastställs i detta förslag.

2.15 Syftet med förslaget är att skapa synergier med andra EU-initiativ inom civil forskning och utveckling såsom säkerhet, it-säkerhet, gränskontroll, kustbevakning, havstransporter och rymden.

2.16 Fonden kommer att ha nära kopplingar till projekt genomförda inom ramen för permanent strukturerat samarbete på försvarsområdet (Pesco).

2.17 Fonden kommer att ta hänsyn till EU:s kapacitetsutvecklingsplan, som fastställer prioriteringar avseende försvarskapacitet, och EU:s samordnade årliga försvarsöversikt.

2.18 I detta sammanhang kan man även beakta relevant verksamhet som utförs av Nordatlantiska fördragorganisationen (Nato) och andra partner om de tjänar unionens säkerhets- och försvarsintressen.

2.19 Fonden tar också hänsyn till försvarsverksamhet som genomförs med hjälp av den europeiska fredsbevarande resursen, som är ett instrument som ligger utanför den fleråriga budgetramen.

2.20 Detta förslag innehåller bestämmelser som gör det möjligt att kombinera stöd från Europeiska försvarsfonden med finansieringsstöd från InvestEU.

2.21 Europeiska försvarsfonden bör användas för att ta itu med marknadsmisslyckanden eller icke-optimala investeringssituationer på ett sätt som står i proportion till problemen och utan att överlappa eller utestänga privat finansiering. Den bör också ha ett tydligt europeiskt mervärde.

- 2.22 EU måste ta ett större ansvar för att skydda sina intressen, sina värderingar och den europeiska livsstilen, som komplement till och i samarbete med Nato.
- 2.23 För att klara morgondagens hot och skydda medborgarna behöver EU stärka sitt strategiska oberoende. För detta krävs att man utvecklar central teknik på kritiska områden och strategisk kapacitet att ta ledningen i tekniska frågor.
- 2.24 Beslut om försvarsinvesteringar och försvarsutvecklingsprogram förblir medlemsstaternas befogenhet och ansvar.
- 2.25 Det föreslagna tillvägagångssättet står i proportion till omfattningen av och allvaret i de problem som har påträffats. Initiativet är begränsat till sådana mål som medlemsstaterna inte själva kan uppnå på ett tillfredsställande sätt utan som bättre uppnås på EU-nivå.
- 2.26 Den förberedande åtgärden för försvarsrelaterad forskning inleddes i april 2017 med en total budget på 90 miljoner euro för tre år. Den har börjat ge några första konkreta resultat – de första bidragsöverenskommelserna undertecknades 2018 – men alla projekt pågår fortfarande.
- 2.27 Den föreslagna förordningen om ett europeiskt försvarsindustriellt program för perioden 2019–2020 kommer att ha en budget på 500 miljoner euro och programmet förväntas inledas den 1 januari 2019.
- 2.28 Ett öppet offentligt samråd om Europeiska försvarsfonden för alla intressenter genomfördes från den 13 januari till den 9 mars 2018. Det uttrycktes viss kritik ur ett etiskt perspektiv, men de direkt påverkade intressenterna stöder initiativet. Reglerna om immateriella rättigheter behöver anpassas till försvarssektorn.
- 2.29 Det föreslagna budgetanslaget för 2021–2027 är 13 miljarder euro (i löpande priser) där 4,1 miljarder euro ska avsättas till forskningsåtgärder och 8,9 miljarder euro till utvecklingsåtgärder.
- 2.30 På villkor att en kostnads-nyttoanalys visar att det är kostnadseffektivt får Europeiska försvarsfonden förvaltas av ett av kommissionens genomförandeorgan.
- 2.31 Ett övervakningssystem föreslås för resultatrapportering och utvärdering. Resultaten kommer att bli tillgängliga efter hand.
- 2.32 I kommissionens förslag om den fleråriga budgetramen för 2021–2027 sätter man upp ett ambitiösare mål för integrering av klimatfrågor i alla EU-program, med ett övergripande mål på att 25 % av EU:s utgifter ska bidra till klimatmålen. Europeiska försvarsfondens bidrag till uppnåendet av detta övergripande mål kommer att kontrolleras med hjälp av ett EU-system för klimatmarkörer på en lämplig uppdelningsnivå, inklusive användning av mer exakta metoder om sådana finns tillgängliga.
- 2.33 I förslaget föreskrivs den 1 januari 2021 som datum för ikraftträdande.

3. Allmänna kommentarer

- 3.1 EESK hänvisar till de önskemål som redan framförs i yttrandena CCMI/149 (2017), CCMI/116 (2013) och CCMI/100 (2012). Även genom EU:s globala strategi och genomförandeplanen för säkerhet och försvar tillhandahålls viktiga strategier för detta ändamål. EESK anser att det är absolut nödvändigt att dessa initiativ genomförs på ett konsekvent sätt och i överensstämmelse med bestämmelserna i EU:s och Natos gemensamma förklaring från juli 2016 samt FN:s princip om kollektiv säkerhet.
- 3.2 Mot bakgrund av de faktiska geostrategiska omständigheterna och den förändrade säkerhetssituationen är EU tvunget att stärka sin kapacitet på säkerhets- och försvarsområdet. Det är avgörande med en tydlig förståelse av unionens gemensamma strategiska mål, vilket ännu saknas och måste utvecklas utan dröjsmål. Detta är en förutsättning för att man ska kunna fastställa vilka försvarskapaciteter som behöver stödjas av en hållbar försvarsteknisk och försvarsindustriell bas inom EU.
- 3.3 Det amerikanska utträdet ur det kärnteknikavtal som undertecknades med Iran 2015, krisen i Ukraina, Rysslands oroande närvaro vid de baltiska ländernas gränser och vid EU:s östra gräns, oroliga områden i Libyen, Irak och Syrien, instabiliteten i Sahel tillsammans med den potentiella politiska och militära konfrontationen där Förenta staterna, Israel och Saudiarabien står mot Iran, Syrien och Ryssland, vid sidan av it-hot, ökat auktoritärt styre i Europa och allt större osäkerhet kring den amerikanska diplomatin, gör att man kan konstatera att EU:s strategiska balansgång sällan har varit så komplex och så oroande som nu.
- 3.4 Säkerhetssituationen både inom och utanför unionen är något som i stor utsträckning oroar både medborgare och statschefer.

3.5 EU har minst fyra stora utmaningar att hantera på ett så samförståndspräglat sätt som möjligt: självständighet i beslutsfattandet, förebyggande av kriser, politiskt inflytande och samstämmigheten mellan våra intressen och våra demokratiska principer.

3.6 Under 2017 förespråkade EESK inrättandet av en europeisk försvarsunion och stöttade den europeiska försvarshandlingsplanen, inbegripet inrättandet av en gemensam europeisk försvarsfond.

3.7 EESK har efterlyst betydande kvalitativa framsteg i det europeiska försvarssamarbetet. Det begränsade försvarssamarbetet mellan medlemsstaterna leder till överlappningar och en mycket splittrad försvarsindustri. Bristen på marknadsintegrering på efterfrågesidan stimulerar inte gränsöverskridande samarbete mellan företagen och ytterligare integrering av industrin. Det ger upphov till en ineffektiv resursfördelning, överlappande industriell kapacitet, tekniska brister och färre nya program, särskilt samarbetsprogram.

3.8 EESK stöder målet om strategiskt oberoende inom fastställda kritiska områden vad gäller kapacitet och teknik. Detta mål är nära kopplat till behovet av sund bedömning och samordning för att se till att dessa tekniker kan hanteras, bibehållas och framställas på europeisk nivå så att EU vid behov kan fatta beslut och agera oberoende.

3.9 EESK stöder beslutet att främja försvarssektorn som en efterfrågestyrd industripolitik.

3.10 EESK håller med om att större effektivitet i de nationella budgetarna bör leda till att de europeiska behoven av försvarsutrustning kan täckas helt.

3.11 EESK håller med om att samordning mellan programmen på EU-nivå bör göra det möjligt att utöka den del av den europeiska marknaden som förses genom den europeiska försvarsindustrin.

3.12 EESK har konstaterat att en nödvändig förutsättning för utveckling av gemensam försvarskapacitet är att man stärker EU:s försvarsindustriella och försvarstekniska bas.

3.13 EESK betonar att EU behöver arbeta med att utveckla en högt kvalificerad arbetskraft och säkerställa att det finns arbetstagare med den kompetens som krävs.

3.14 EESK föreslår att EU gör ytterligare ansträngningar för att harmonisera exportreglerna i unionen.

3.15 EESK stöder fullt ut särskild uppmärksamhet ägnas åt små och medelstora företag, bland annat på området forskning och utveckling för försvarsändamål.

3.16 EESK ställer sig avvisande till att man öppnar upp möjligheten att använda befintliga fonder för ekonomiska eller sociala ändamål för försvarsändamål.

3.17 EESK har avvisat en särskild bestämmelse om nationella budgetmedel som tilldelas för försvarsändamål inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten. Försvarsutgifterna bör inte destabilisera de offentliga finanserna.

3.18 EESK har stöttat inrättandet av en försvarsfond med en forskningsdel och en kapacitetsdel. Detta kan bidra till utformningen av en integrerad planeringsprocess för investeringar i hela teknikcykeln. Upphandlingsbesluten är fortfarande medlemsstaternas ansvar. Någon form av gemensam upphandling skulle dock kunna öka effektiviteten på efterfrågesidan och bidra till ökad konkurrenskraft och effektivitet i den europeiska försvarsindustrin. EU:s budget till stöd för försvarsverksamhet bör inte ersätta den nationella försvarsbudgeten utan främja och påskynda ett större och bättre försvarssamarbete. På samma sätt bör EU:s budget för forskning på försvarsområdet inte ha företräde framför civil forskning inom andra områden. Europeiska försvarsfondens målsättning är att få igång samverkansprogram och att, genom stöd till forsknings- och utvecklingsverksamhet, ge nödvändiga incitament till att lyfta samverkansnivån i varje skede av industricykeln. Även om beslut om försvarsinvesteringar och försvarsutvecklingsprogram förblir medlemsstaternas ansvar kan Europeiska försvarsfonden ge mervärde på EU-nivå genom att stimulera gemensam forskning om och utveckling av produkter och teknik på försvarsområdet.

3.19 Försvarsindustrisektorn har inte bara en strategisk betydelse för säkerhet och försvar för EU-medborgarna utan bidrar även stort till den europeiska ekonomin och välståndet genom en total omsättning på cirka 100 miljarder euro per år och genom att cirka 500 000 välkvalificerade personer är direkt och indirekt sysselsatta inom sektorn. Inom sektorn finns avancerade produkter, tjänster och teknik där innovation samt forskning och utveckling är de starkaste konkurrensfaktorerna.

3.20 Utgifterna för den europeiska försvarsindustrin och för forskning och utveckling är koncentrerade till de sex länderna med avsiktsförklaringar (Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien, Sverige och Storbritannien), vilka står för 95 % av investeringarna, den största delen av de små och medelstora företagen samt de medelstora börsnoterade företagen och ledande stora företag. En mer harmoniserad och förenklad europeisk försvarspolitik skulle kunna skapa effektivitetsvinster genom ytterligare specialiseringar inom viss teknik i olika länder, regioner och företag.

3.21 Länder med avsiktsförklaringar dominerar den europeiska försvarsmarknaden när det gäller antalet aktiva företag och deras vapenförsäljning. I Storbritannien är t.ex. *BAE Systems* det största försvarsföretaget. *Saab* är Sveriges främsta företag inom flyg- och rymdindustri samt försvar, medan det i Frankrike är *Dassault Aviation*, *Naval Group*, *Safran* och *Thales*. I Tyskland är *Rheinmetall*, *ThyssenKrupp Marine Systems* och *Diehl* viktiga företag. I Italien är de två främsta företagen *Leonardo* och *Fincantieri*. *Airbus*, ett transeuropeiskt företag, ligger på andra plats i Europa efter *BAE Systems*. Ett annat viktigt transnationellt företag är *MBDA*, som är ett gemensamt företag där de tre europeiska ledande aktörerna inom rymd- och flygindustri samt försvar ingår (*Airbus*, *BAE Systems* och *Leonardo*), och som arbetar med missiler och tillverkning av missilsystem. *KNDS*, som äger *Nexter* och *KMW*, håller också på att bli ett transeuropeiskt företag. Observera att vissa av företagen inte bara är verksamma inom försvarsindustrin, vilket förklarar att andelen försäljning till medarbetare varierar.

När det gäller mindre företag kunde man i en nyligen genomförd IHS-undersökning identifiera nära 1 600 små och medelstora företag inom försvarssektorn i Europa. Det totala antalet små och medelstora företag i leverantörskedjor inom försvarsindustrin uppskattades till 2 000–2 500. Ett antal av dessa företag arbetar inom både det civila området och försvarsområdet. Små och medelstora företag har en viktig roll i försvarsindustrin och har stor betydelse för konkurrenskraften.

3.22 Den europeiska försvarsindustrin är inte jämnt fördelad i unionen. Detta innebär att ökade militära utgifter i EU:s medlemsstater inte fördelas jämnt på samtliga medlemsstater. Om större utgifter i ett land går vidare till företag i andra länder kan detta resultera i nya handelsflöden.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Europeiska försvarsfonden kommer bara att kunna göra nytta om den stöder verksamhet som verkligen betyder något. Dess arbetsprogram bör därför fastställas på grundval av en robust planeringsprocess för det europeiska försvaret där man identifierar de viktigaste kapacitetsprioriteringarna för Europa.

4.2 EESK stöder en samarbetsstrategi som kommer att främja gränsöverskridande samarbete och deltagande av små och medelstora företag, även när det gäller länder som inte ingår i avsiktsförklaringen, utan att man för den skull återgår till de principer för återtagande som ibland har förstärkt överlappningen av färdigheter.

4.3 EESK stöder förslaget om att begränsa medel från de europeiska fonderna till europeiska företag som kontrolleras av europeiska intressen, och om att kräva garantier om ett tredjeland deltar i utvecklingen med stöd från Europeiska försvarsfonden.

4.4 EESK stöder tanken att beviljandet av europeiska medel ska förvaltas av Europeiska kommissionen, men anser att Europeiska försvarsbyrån med fördel skulle kunna delta i att fastställa behov av försvarsutrustning och i Occar, samtidigt som man drar lärdom av vad som inte alltid har varit lyckosamma erfarenheter. Dessutom kan byrån delta i förvaltningen av programmen, eftersom överlappande färdigheter skulle kunna göra systemet mindre effektivt.

4.5 EESK stöder idén om att forskning och utveckling måste kontrolleras av en etikkommitté. Etiska villkor måste tydligt anges och bedömas i utvärderingen av förslaget för att säkerställa rättslig säkerhet och tydlighet.

4.6 EESK stöder tanken om en europeisk industriell suveränitet i Europa men ifrågasätter samtidigt hur detta hanteras politiskt, eftersom de flesta av EU:s medlemsstater ser sig själva som en del av Atlantpakten, medan andra följer nationella riktlinjer för suveränitet.

4.7 EESK oroas över det framtida samarbetet med Storbritannien efter brexit och förespråkar stark säkerhet och ett starkt partnerskap som innefattar Storbritanniens medverkan i Europeiska försvarsfonden.

4.8 Genom globaliseringen, som är banbrytande på många sätt, är européerna redan medvetna om några av sina misstag och illusioner. Deras största misstag är deras passivitet. Politiken med strategisk avhållsamhet som gjorde att vi kunde fokusera på ekonomin och som ledde till ett stort välstånd för oss under kalla kriget och fram till millennieskiftet, har nu blivit Europas främsta stötesten.

4.9 Europa har under lång tid påtvingat världen sin vilja, först på egen hand och sedan tillsammans med Förenta staterna. I en värld där den globala uppvärmningen och auktoritära regimer ökar blir den ojämlika utvecklingsnivån mellan länderna men även inom länder svårhanterlig. Vår åldrande kontinent känner sig hotad, och man har en tendens att skylla på och blanda ihop problem som terrorism och migrationsströmmar, samtidigt som solidariteten både inom och mellan medlemsstaterna brister. Det leder till ett uppsving för nationalism och auktoritära regimer, vilket sätter press på de europeiska demokratierna. Även om Europeiska försvarsfonden är ett mycket intressant industripolitiskt verktyg kommer EU ändå att behöva reflektera vidare över vad vi vill försvara och på vilket sätt.

4.10 Ett europeiskt försvar handlar inte bara om strategiska hot, externa insatser, militär kapacitet, tekniska innovationer och avancerad industriell teknik. Det största hotet mot européer i dag är hotet mot själva den europeiska demokratin. Vi kan inte längre blunda för denna politiska dimension inom ramen för den gemensamma försvarspolitik.

Bryssel den 12 december 2018.

Luca JAHIER
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
